

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2019/748)

Inför ett kommunalt föreningsbidrag till nationella minoriteter

Motion av Sissela Nordling Blanco (Fi)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Sissela Nordling Blanco (Fi) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att kommunfullmäktige inför ett särskilt föreningsstöd för de nationella minoriteternas föreningar. Mot bakgrund av växande nationalism vill motionären att bidraget inrättas för att slå vakt om de nationella minoriteternas rättigheter i Stockholm. Bidraget ska stödja de nationella minoriteternas föreningar i deras ordinarie verksamhet för att trygga kontinuitet, inte minst med tanke på att lokalkostnaderna är höga i Stockholm.

Enligt motionen är stadens befintliga föreningsstöd inte anpassat för att stödja de nationella minoriteternas ordinarie verksamhet. De nationella minoriteternas riksorganisationer erhåller enligt motionen statsbidrag, men detta går uteslutande till det nationella arbetet och kommer således inte de lokala föreningarna till godo.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. Utöver detta har även Sameföreningen inkommit med ett remissvar.

Stadsledningskontoret anser att det redan idag finns möjlighet för de nationella minoriteternas föreningar att söka stöd för ordinarie verksamhet och lokalhyra genom stadens föreningsbidrag samt det riktade stödet till de nationella minoriteterna, och ser därför inte behovet att inrätta ytterligare ett föreningsstöd.

Kulturnämnden anser att det redan idag är möjligt att som minoritetsförening inkludera lokalkostnader i en ansökan om föreningsbidrag för ett verksamhetsår och lyfter att kulturstödet till de nationella minoritetsföreningarna har ökat de senaste åren.

Socialnämnden konstaterar att det finns bidrag att söka för de nationella minoriteternas lokala föreningar i Stockholm, men ser som relevant att se över i vilken mån resurser i praktiken omfördelas från de nationella minoriteternas riksorganisationer som mottar statsbidrag till deras lokala föreningar.

Utbildningsnämnden anser att de möjligheter som finns inom ramen för det existerande bidrags- och stödsystemet är tillräckliga för att stödja de nationella minoriteternas lokala föreningar.

Äldrenämnden anser sammanfattningsvis att det inte finns behov av att införa ett särskilt föreningsbidrag för de nationella minoriteternas lokala föreningar, och att deras verksamhet riktad till äldre kan stödjas inom ramen för äldrenämndens befintliga bidragsgivning.

Sameföreningen i Stockholm anser att möjligheten för dagens kulturstöd att även omfatta fasta lokalkostnader har tidigare inte kommunicerats tillräckligt av staden, och hoppas att det justerade kulturstödet kommer att vara bättre anpassat till den ideella sektorns behov.

Mina synpunkter

Stockholms stad bedriver ett omfattande utvecklingsarbete utifrån styrdokumentet *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter*, som i sin tur ligger i linje med vad minoritetslagstiftningen föreskriver. En viktig del av detta arbete handlar om att, i samråd med representanter för de nationella minoritetsgrupperna, identifiera konkreta åtgärder som stärker de nationella minoriteternas rättigheter.

Detta är ett arbete som berör många delar av stadens verksamheter, och som har intensifierats sedan 2018. Med stöd av kulturstödet har till exempel biblioteken under 2020 stärkt sitt arbete med och för de nationella minoriteterna och urfolket samer, Stadsmuseet arbetar på en stor satsning på samtidsdokumentation av samtliga nationella minoriteter i staden och staden har påbörjat dialoger med unga representanter från respektive minoritetsgrupp. Staden fortsätter sitt arbete för att skydda och främja de nationella minoriteternas rättigheter, och som politisk ansvarig för detta arbete på stadsövergripande nivå möter jag regelbundet representanter från respektive samrådsgrupp. Jag är väl medveten om de svårigheter som till exempel finns med att hitta lämpliga lokaler i Stockholm och därefter att ha råd med hyreskostnader, vilket är en utmaning för de nationella minoritetsföreningar precis som övriga föreningar inom den idéburna sektorn. I syfte att stödja civilsamhället i detta arbetar staden löpande genom att exempelvis underlätta kontakter mellan olika hyresvärdar och civilsamhället, men också rent konkret genom att bevilja olika typer av föreningsbidrag. Precis som stadens interna remissinstanser nämner i sina svar har Stockholms stad flera typer av stöd och bidrag som de nationella minoriteternas föreningar kan söka för sin lokala verksamhet. Det finns möjlighet att ansöka om bidrag genom bland annat socialnämnden, kulturnämnden och äldre- nämnden, där även lokalkostnader för den reguljära verksamheten kan inkluderas. Utöver detta finns det riktade medel, både genom kulturnämndens stöd till nationella minoritetsföreningars kulturprogram samt genom statsbidragen, och en del av dessa används även idag till att stödja de nationella minoriteternas lokala föreningsliv.

Kulturstödet till nationella minoriteter har under de senaste åren ökat, vilket är mycket glädjande. Jag anser att utformningen av stadens stöd till civilsamhället motsvarar det som Sissela Nordling Blanco eftersträvar i sin motion, och tror att det är viktigt att fortsätta sprida information om att dessa möjligheter till stöd och finansiering finns, så att de kan komma fler nationella minoritetsföreningar till kännedom och tillgodo.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Det är viktigt att kontinuerligt utvärdera stadens samverkan och arbetssätt för att säkerställa att de nationella minoriteterna kan ta del av sina lagstadgade rättigheter och möjligheter att utöva dessa. Som motionären anför är inte minst höga lokalkostnader ett allvarligt problem som försvårar föreningars förutsättningar, särskilt i en stad som Stockholm där även bristen på lämpliga lokaler för mindre föreningar är stor. Vi menar dock att det i nuläget är viktigast med en ordentlig genomlysning för att säkerställa att nationella minoriteters intresseföreningar har stöd som motsvarar behovet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 25 november 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Särrättigheter för minoriteter bidrar ej till att bygga ett sammanhållet samhälle. Sverigedemokraterna delar förvaltningens inställning om att det inte finns behov av ytterligare stödinsatser.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) enligt följande.

I en tid av växande nationalism, där vissa vill göra gällande att det i Stockholm bara finns plats för ett folk, ett språk och en kultur, behöver vi slå vakt om de nationella minoriteternas rättigheter i vår stad. Ett sätt att göra det på är att stödja den verksamhet som bedrivs av ideella krafter. Därför har Feministiskt initiativ lagt en motion om att införa ett kommunalt föreningsbidrag för nationella minoriteter i Stockholm. Förvaltningen räknar i sitt svar upp de bidrag som idag går att söka av olika lokala föreningar i Stockholm. Vi känner till att det finns ett antal olika föreningsbidrag som går att söka, men inget av de befintliga bidragen är särskilt anpassat för att stödja nationella minoriteters ordinarie verksamhet.

Vidare vittnar remissvaret från Sameföreningen att det system för bidrag som nu finns på plats inte kommuniceras ut till de som ska söka pengarna på ett adekvat vis. Där efterfrågas också samverkan och information vilket vi hoppas att man tar till sig i arbetet framåt med att stärka nationella minoriteters möjligheter till verksamhet i staden. I årets budget är satsningarna på detta område försvinnande få vilket är symptomatiskt för en utveckling som pågått i staden sedan MR-rådet samt kansliet avvecklades och minoritetspolitiken fått ett minskat utrymme.

Vi tycker fortsatt det är rimligt att staden understödjer de nationella minoriteternas föreningar genom ett särskilt föreningsbidrag, något som också bidrar till stadens måluppfyllelse av Agenda 2030. Vi ser detta som en viktig åtgärd för att säkerställa de åtaganden som staden har gentemot de nationella minoriteterna samt lyfta upp och ge erkännande, stöd och utveckla samarbetet med de lokala organisationerna. Vi anser därför att ett särskilt föreningsbidrag för nationella minoriteter bör inrättas.

Remissammanställning

Ärendet

Sissela Nordling Blanco (Fi) har väckt en motion i kommunfullmäktige.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige inför ett särskilt föreningsstöd för de nationella minoriteternas föreningar. Mot bakgrund av växande nationalism vill motionären att bidraget inrättas för att slå vakt om de nationella minoriteternas rättigheter i Stockholm. Bidraget ska stödja de nationella minoriteternas föreningar i deras ordinarie verksamhet för att trygga kontinuitet, inte minst med tanke på att lokalkostnaderna är höga i Stockholm.

Enligt motionen är stadens befintliga föreningsstöd inte anpassat för att stödja de nationella minoriteternas ordinarie verksamhet. De nationella minoriteternas riksorganisationer erhåller enligt motionen statsbidrag, men detta går uteslutande till det nationella arbetet och kommer således inte de lokala föreningarna till godo.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. Utöver detta har även Sameföreningen inkommit med ett remissvar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att det är viktigt att värna de nationella minoriteternas språk och kulturer. Staden arbetar aktivt för att på olika sätt stödja och synliggöra de nationella minoriteterna, deras språk och kulturer. Staden stödjer föreningar på olika sätt och har stärkt stödet till nationella minoriteters egna kulturutövning.

Staden har en rad olika stödformer som de nationella minoriteterna kan söka, såväl allmänna stöd som stöd särskilt riktade till nationella minoriteterna. Föreningar kan söka stöd för lokalkostnader inom ramen för stadens kulturstöd. Även de nationella minoriteternas föreningar kan söka detta stöd. Därför gör stadsledningskontoret bedömningen att det inte finns anledning att inrätta ytterligare föreningsstöd.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2019 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen delar synen på vikten av att värna de nationella minoriteternas rättigheter och arbetar aktivt för att stödja och synliggöra deras kultur och språk.

Nuvarande stöd till de nationella minoriteterna

De nationella minoriteternas rättigheter berör samtliga delar av kulturförvaltningens verksamheter såsom biblioteken, kulturstödet, kulturskolan, kulturevenemang och museerna. Sedan 2018 har förvaltningens minoritetsarbete intensifierats. Biblioteken genomför en ny satsning på de nationella minoriteterna inom ramen för den nationella biblioteksstrategin, *Demokratins skattkammare*, som överlämnades till regeringen i mars 2019. Med stöd från Kulturrådet (2,6 miljoner kronor) kommer de under 2020 stärka sitt arbete med de nationella minoriteter och urfolket samer.

Staden har för 2019 för första gången tilldelats statliga medel för romsk inkludering, som används för att synliggöra romsk kultur på Stadsmuseet, Kulturfestivalen och i romskdrivna insatser. Under 2020 kommer Stadsmuseet även att genomföra en stor satsning på samtidsdokumentation av samtliga nationella minoriteter i staden. Vad gäller kulturstödet har de nationella minoriteterna sedan 2018 fått ett kraftigt ökat stöd, både i absoluta siffror och som andel av det totala stödet. Alla förvaltningens stöd till det fria kulturlivet (kulturstöd, utvecklingsstöd och EU-stöd) är öppna för samtliga minoriteter att söka. Utöver detta har förvaltningen, som motionären påpekar, ett särskilt stöd för minoritetsföreningars kulturprogram. Detta finansieras med statsbidrag och avser sverigefinnar, samer och tornedalingar som staden är förvaltningsområde för. Även finska romer har möjlighet att söka detta stöd. Det är idag möjligt att som förening söka för lokalkostnader inom ramen för kulturstödet under exempelvis ett verksamhetsår. Kulturstödet är ett publikt stöd, vilket förutsätter att man erbjuder öppna kulturprogram som möter medborgarna, i linje med förvaltningens uppdrag att synliggöra minoriteternas kultur och språk. 2018 tilldelades exempelvis Judiska församlingen 750 000 kr för sina kvalitativa kulturprogram på Bajit. Deras ansökan avsåg programverksamhet för hela året och budgeten omfattade även lokalkostnader. Förvaltningen har ett uppdrag av kulturnämnden att ta fram ett förslag på justeringar av kulturstödet och inom det uppdraget tittar förvaltningen särskilt på villkoren för civilsamhällets kulturaktörer att söka stöd.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ersätтарыtrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns fem nationella minoriteter i Sverige: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Gemensamt för minoriteterna är att de har befolkat Sverige under en lång tid och har långa historiska band till landet. De har en uttalad samhörighet och identitet och en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet samt en vilja att behålla sin minoritetsidentitet. Samerna har förutom status som nationell minoritet även status som urfolk. Enligt uppskattningar bor det mellan 600 000 och 800 000 personer i Sverige med tillhörighet till någon nationell minoritetsgrupp varav cirka en åttondel i Stockholm.

De nationella minoriteternas riksorganisationer har möjlighet att söka statsbidrag för sin verksamhet. En del av statsbidraget baseras på hur många aktiva medlemsföreningar riksorganisationen har på regional eller lokal nivå. Riksorganisationen kan fördela delar av beviljat statsbidrag till sina lokal och regionalföreningar. I stadens riktlinjer för arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter beskrivs vilka rättigheterna är och olika nämnders ansvar för riktat arbete och stöd. Bland dessa finns rätten att främja den nationella minoritetens kultur genom att till exempel söka kulturstöd.

Kulturstödet hanteras av kulturnämnden och kan bland annat sökas för programverksamhet som på ett eller flera sätt stärker, utvecklar och förmedlar kunskap om de nationella minoriteternas språk och kultur. Det finns ett särskilt kulturstöd att söka för kulturprogram som stärker något av de finska, samiska och tornedalska språken eller de sverigefinska, finskromska, samiska och tornedalska kulturuttrycken. Detta på grund av att Stockholms stad ingår i de särskilda förvaltningsområdet för dessa minoritetsspråk. Lokala föreningar som har kontaktskapande och/eller stödjande aktiviteter för äldre personer inom de nationella minoriteterna har möjlighet att söka föreningsbidrag från äldrenämnden. Det finns även möjlighet för de nationella minoriteternas lokala föreningar att ansöka om subventionerad eller avgiftsfri hyra i stadens lokaler och anläggningar för viss verksamhet. Stödet kallas formellt "Noll- och subventionerad taxa" och handläggs av idrottsförvaltningen i Stockholms stad.

Förutom föreningsbidrag finns det flera andra sätt för staden att samverka med och stödja de nationella minoriteternas föreningar på lokal nivå. Kommunstyrelsen genomför samråd med representanter för samtliga nationella minoritetsgrupper. Staden har ett utökat ansvar för samråd med de minoriteter vars språk staden är särskilt förvaltningsområde för, finska, samiska och meänkieli. Inom förvaltningsområdet har dessa mino-

ritetsgrupper rätt till förskola och äldreomsorg helt eller delvis på sitt minoritetsspråk samt rätt att använda sitt minoritetsspråk i sina kontakter med kommunen där den enskilde är part eller ställföreträdande part i ett ärende. Stockholms stad är vidare en av fem utvecklingskommuner för romsk inkludering. För att främja inkluderingen arbetar socialförvaltningen bland annat med att öka den romska minoritetens förtroende för socialtjänsten. Det handlar bland annat om att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog. På förvaltningen arbetar två romska brobyggare specifikt med dessa frågor. Även arbetsmarknadsförvaltningen har romska brobyggare anställda för att stödja romer i kontakten med myndigheter och öka det ömsesidiga förtroendet mellan romer och staden.

Förvaltningen kan konstatera att det finns bidrag att söka för de nationella minoriteternas lokala föreningar i Stockholm. Staden har infört flera andra arbets sätt för att samverka med de nationella minoriteterna och ge dem möjlighet att utöva sina rättigheter. Förvaltningen anser dock att det är viktigt att kontinuerligt utvärdera om dagens insatser och arbets sätt räcker för att de nationella minoriteterna ska kunna ta del av sina rättigheter så som de fastställs i lagstiftning och i stadens riktlinjer. För att möjliggöra en bred delaktighet i stadens samverkan med de nationella minoriteternas föreningar anser förvaltningen att det är rimligt att de lokala föreningarna har en viss grundfinansiering till exempel till lokalhyra. En fråga som förvaltningen ser som relevant i det sammanhanget är i vilken mån resurser i praktiken omfördelas från de nationella minoriteternas riksorganisationer som mottar statsbidrag till deras lokala föreningar. Om det är så att bidrag inte omfördelas till den lokala nivån anser förvaltningen att ett utökat förningsbidrag på lokal nivå till de nationella minoriteternas föreningar kan vara en relevant fråga att utreda vidare.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns idag flera olika möjligheter att söka bidrag för föreningar inriktade på nationella minoriteter. Länsstyrelsen administrerar det särskilda statsbidrag som utgår till nationella minoriteter. Organisationsbidraget kan användas både för att stödja verksamheten och/eller administration. Kulturrådet anslår årligen såväl projekt- som verk-

samhetsbidrag öronmärkta för nationella minoriteter. Projektbidraget ska stärka, utveckla och synliggöra de nationella minoriteternas kultur och kulturarv. Verksamhetsbidraget delas ut till omfattande, permanent och kontinuerlig kulturverksamhet som ska stärka, utveckla eller synliggöra den nationella minoritetens kultur och kulturarv. Institutet för språk och folkminnen lämnar årligen bidrag till minoritetsspråken; projekt och insatser som leder till revitalisering och att fler får tillgång till sitt språk. Stockholms stad administrerar en rad olika stöd och bidrag som kan vara relevanta för nationella minoriteters föreningar och verksamheter: kulturstöd, lokalyressubventioner, utvecklingsstöd, medlemsaktivitetsstöd, EU-projektstöd, med flera. Det finns även möjlighet till subventionerad eller avgiftsfri hyra i stadens lokaler och anläggningar för viss verksamhet om målgruppen är upp till 20 års ålder. Stödet, ”Noll- och subventionerad taxa” handläggs av idrottsförvaltningen. Idrottsförvaltningen hanterar också utyrningen av stadens lokaler; skolor, idrottshallar, föreningslokaler och bibliotek. I idrottsförvaltningens bokningssystem finns möjlighet att hyra lokaler i upp till sex månader. För hyresperioder längre än sex månader kan föreningar sluta särskilda överenskommelser med utbildningsförvaltningens lokalenhet om så önskas. Förvaltningen anser att de möjligheter som finns inom ramen för det existerande bidrags- och stödsystemet är tillräckliga för att stödja de nationella minoriteternas lokala föreningar. Förvaltningen avvisar därmed förslaget att införa ett särskilt föreningsbidrag till nationella minoriteter.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen..

Särskilt uttalande gjordes gemensamt av Mirja Räihä m.fl. (S) och Robert Mjörnberg (V), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Föreningsverksamhet är ett viktigt komplement till stadens förebyggande arbete för äldre. Inom staden finns ett flertal organisationer som mottar bidrag från äldrenämnden för stadsövergripande aktiviteter för äldre. Syftet med bidraget är att äldre personer ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället. Äldrenämnden har antagit riktlinjer för bidragsgivningen. Reviderade riktlinjer beslutades av äldrenämnden den 24 september 2019.

För att säkerställa att syftet med bidragen uppnås ställs ett antal krav på de bidragssökande organisationerna. Exempelvis ska de erbjuda stadsövergripande aktiviteter

som vänder sig till personer som fyllt 65 år. Aktiviteterna ska vara kontaktskapande och/eller stödjande.

Förutsättningarna för de ideella organisationerna ser olika ut. För att göra en likvärdig bedömning av verksamheterna är de indelade i sju kategorier där nationella minoriteter utgör en kategori. Organisationerna särbehandlas inte och samma krav ställs på styrelse, redovisning och att organisationen ska arbeta utifrån demokratiska principer och verka för jämställdhet och mångfald.

Äldreförvaltningen är medveten om att det kan finnas brist på lokaler som är lämpliga för mindre föreningar och deras aktiviteter samt att hyrorna kan vara höga. I revidering av riktlinjerna har kraven vad gällande lokalkostnader förtydligats. När det gäller beräkning av bidragen utgår de från antal medlemmar över 65 år. I enlighet med revideringen utgår bidraget som ett belopp som ska omfatta alla kostnader som är direkt kopplade till verksamheten såsom lokal- och personalkostnader och kostnader i samband med aktiviteter. Riktlinjerna anger att kostnaden och storleken på lokalen ska vara anpassad till antalet medlemmar och stå i paritet med utbudet av aktiviteter. Det är betydelsefullt att organisationer som vänder sig till nationella minoriteter ges stöd som ett led i att bevara minoritetsspråken och dess kultur. I och med att staden är förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli tilldelas staden statsbidrag. Inom ramen för detta kan stöd ges till aktiviteter som särskilt riktas till nationella minoriteter.

Äldreförvaltningen anser sammanfattningsvis att det inte finns behov av att införa ett särskilt föreningsbidrag för de nationella minoriteternas lokala föreningar. Deras verksamhet riktad till äldre kan, i enlighet med vad som beskrivs ovan, stödjas inom ramen för äldrenämndens befintliga bidragsgivning.

Sameföreningen i Stockholm

Sameföreningen i Stockholms yttrande daterat den 30 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Inledning

Samiska samrådsgruppen i Stockholm är utsedd av Sameföreningen i Stockholm att arbeta med frågor som rör minoritetslagstiftningen, samråd och konsultation i Stockholms län och inom Stockholms stad som samiskt förvaltningsområde.

Gruppen har fått möjlighet att inkomma med synpunkter till kommunstyrelsen i Stockholms stad beträffande ”Motion om ett kommunalt föreningsbidrag till nationella minoriteter KS 2019/748”. Samrådsgruppen har analyserat motionen och kulturförvaltningens svar, Tjänsteutlåtande Dnr 1.1/1933/2019, som har framlagts till godkännande till Kulturnämndens sammanträde 2019-10-22. Eftersom tjänsteutlåtandet nämner Tjänsteutlåtande Dnr 6.1/254/2019 beträffande Justerat kulturstödssystem 2019 har vi analyserat det och tillhörande bilagor.

Sammanfattning

Motionären visar på de nationella minoriteternas behov av infrastruktur med lokaler för att kunna bedriva både publik verksamhet för stadens medborgare såväl som egen språk- och kulturutvecklande verksamhet.

Kulturförvaltningen pekar på att det synliggörande kulturstödet är en stor del av totala kulturstödet och att det är i ökande.

Vi anser att dagens kulturstöd för stärkning och förmedling av kunskap om språk och kultur om nationella minoriteter har underkommunicerat möjligheten att inkludera fasta lokalkostnader i ettåriga kulturstödsansökningar.

Det särskilda kulturstödet för minoritetsföreningars kulturprogram finansierat ur statsbidraget har ingen effekt på minoritetsföreningarna eftersom det bygger på projektorienterade principer.

I ett kommande Justerat kulturstödssystem 2019 bedömer vi kunna öka förutsättningarna för minoritetsföreningarna att kunna erhålla stöd för inte bara projektaktiviteter utan även kontinuerlig egen språk- och kulturutvecklande verksamhet samt administration inrymd i lätt tillgängliga och billiga lokaler.

Vi noterar också i förslaget till justerat kulturstödssystem att nationella minoritetskriteriet förändras till att även omfatta att utveckla de nationella minoriteternas kultur. Det är positivt men det finns risker i andra skrivningar.

Bakgrund

2004 införde Stockholms stad och region, dåvarande landsting, verksamhetsstöd riktat mot de nationella minoritetsföreningarna. Regionens stöd utgavs ett år i taget med krav på redovisning av verksamhet enligt brukliga handlingar i svensk föreningspraxis samt redovisning av publik och i vilken mån verksamheten nått ut i regionen.

Staden införde 2004 ett verksamhetsstöd baserat på medlemsavgiftens storlek och antal medlemmar i föreningen boende i Stockholms stad. Redovisning av verksamhet skedde enligt brukliga handlingar i svensk föreningspraxis. Stadens verksamhetsstöd togs bort inför verksamhetsår 2012 och ersattes med kulturstöd i projektform med krav på publik verksamhet. Reglerna för kulturstöd i projektform är sådana att minoritetsföreningen måste visa att redovisade kostnader verkligen har använts av projektet samt att projektets resultat inte får ge överskott. Ett överskott måste betalas tillbaka. (Ett underskott får hanteras av föreningen självt!).

Nuläge

Sedan 2012 har föreningen regelbundet och i ökande frekvens sökt stadens kulturstöd för gästspel av relevanta samiska teaterföreställningar, seminarier, föreläsningar, konserter och nationaldagsfirande. Vi har samarbetat om den årligen återkommande 5 Folk Festival med Románi Glinda. Alla Sameföreningens evenemang är öppna och marknadsförs utåt. Stöd för evenemangen har också sökts från Sametingets kultur- nämnds projektstöd och Kulturrådets projektstöd.

I den mån vi har fått kännedom om dem har vi samarbetat med andra av staden stödda kulturaktörer och arrangörer om att marknadsföra deras arrangemang som genomförs enligt stadens kriterium att förmedla kunskap om samisk kultur och språk till stadens medborgare. Projekten har ofta glömt bort att försöka nå det samiska folket i Stockholm och genuint intresserade av samisk kultur som vi har kontakt med genom sociala media.

Ett exempel på icke kontakt är Stockholms kulturfestival 2018 som arrangerade en konsert med urfolk från Kanada och Max-Ida Märak. Vi fyllde i marknadsföringsluckan till samiska folket i Stockholm med egna ansträngningar. Mycket förvånande ur samiska ögon var också att Kulturfestivalen sökte medel från Sametingets kultur nämnd för arrangemanget.

Stadens upptagande i samiskt förvaltningsområde har inneburit att Sameföreningen nu har möjlighet att söka stöd för språk- och kulturutvecklande insatser. Här har vi flera aktiviteter under utförande, lulesamiskt språkcafé, pärlbroderi och skrivarkurs. En språkcirkel i sydsamiska utförs av en språklärare tillrest från Jokkmokk. Projektet stöds av staden och ISOF, Institutet för Språk och Folkminnen.

Kommentarer till Tjänsteutlåtande Dnr 1.1/1933/2019

”Det är redan idag möjligt att som minoritetsförening inkludera lokalkostnader i en ansökan för ett verksamhetsår” (sida2)

Motionen om föreningsbidrag föreslår underförstått att det föreslagna föreningsbidraget avser stöd till fasta lokalkostnader. Att det är möjligt att inkludera fasta lokalkostnader i ettåriga kulturstödsansökningar verkar inte ha kommunicerats tydligt nog till minoritetsföreningarna sedan 2012.

”Kulturnämnden har hittills under 2019 stött de nationella minoriteterna med 14 mnkr i kulturstöd” (sida2) och **Vad gäller kulturstödet har de nationella minoriteterna sedan 2018 fått ett kraftigt ökat stöd, både i absoluta siffror och som andel av det totala stödet.”** (sida 3)

Vid samrådsmöten med kulturförvaltningen 2019-04-10 och 2019-05-02 visade stadens kulturhandläggare en lista över sökta kulturstöd som hade beviljats stöd enligt nationella minoritetskriteriet under 2018. Sameföreningens representanter kunde inte identifiera åtta av de organisationer som hade fått kulturstöd beviljade enligt samiskt kriterium. Organisationen hade inte blivit kontaktad för att sprida information till samiska folket i Stockholm eller sett något resultat av aktiviteten utifrån samisk konstnärlig kvalitet eller delaktighet.

Vad 2019 års siffra innehåller av samisk förmedling av kunskap om samers kultur och språk till vilken samisk konstnärlig kvalitet och samisk delaktighet kan vi inte bedöma. Utifrån den konfidens som vi samer [och kanske politiker] skulle vilja ha om effektiviteten i tillskjutna medel bedömer vi att siffrornas storlek är något tveksamma.

”Med stöd från Kulturrådet (2,6 miljoner kronor) kommer de [biblioteken] under 2020 stärka sitt arbete med de nationella minoriteter och urfolket samer.”

(sida 3)

I samråd 2019-05-02 meddelade kulturförvaltningen sin avsikt söka medel från Kulturrådet för *”för att stärka Stadsbibliotekets arbete med nationella minoriteters rättigheter, bland annat genom intern kompetensutveckling, stärka medieutbud och satsningar på barn och unga. Beslut väntas i höst och då vill Stadsbiblioteket bjuda de nationella minoriteterna till samråd om arbetet, förslagsvis i september.”*

I skrivande stund har samrådet ännu inte varit. Vi förväntar oss att samrådet skall innehålla planering av hur kulturkompetens om nationella minoriteter och urfolket samer skall rekryteras och nyttiggöras inom projektet för att kurera och godkänna kvalitet i innehåll för kompetensutveckling, medieutbud och satsningarna på barn och unga. Att på sittande samråd under någon timme ta ställning till innehållsförslag är ingen bra metod och inte särskilt delaktigt.

”Under 2020 kommer Stadsmuseet även att genomföra en stor satsning på samtidsdokumentation av samtliga nationella minoriteter i staden.” (sida 3)

Initiativet verkar vara resultat av det som framfördes på samråd 2019-04-10. Återigen har vi förväntan på att eventuellt samråd om detta projekt skall innehålla planering av hur kulturkompetens om nationella minoriteter och urfolket samer skall rekryteras och nyttiggöras inom projektet för att kurera och godkänna kvalitet i innehåll och facilitera kommunikation med nationella minoriteter och urfolket samer för att öka delaktighet.

”Förvaltningen har ett uppdrag av kultur nämnden att ta fram ett förslag på justeringar av kulturstödet och inom det uppdraget tittar förvaltningen särskilt på villkoren för civilsamhällets kulturaktörer att söka stöd”

Utvecklar

I tjänsteutlåtandets Bilaga 2 Stöd till eget skapande, demokrati och folkbildning Särskilda bedömningsgrunder står: ”aktivitet/verksamhet som stärker, utvecklar eller förmedlar kunskap om de nationella minoriteternas språk och kulturella uttryck.”

Nytt är att formuleringen innehåller ordet ”utvecklar”. Denna förändring är positiv. Samföreningen i Stockholm har som verksamhetsidé att utveckla urban samisk kultur i samklang med traditionell och ny samisk kultur. Idag utvecklas samisk kultur huvudsakligen i det som i dag anses vara urfolket samers traditionella område, Sápmi. Stockholm får anses vara ett ”glesbygdsområde” beträffande samisk kulturutveckling och behöver infusion av utvecklande samisk kulturkompetens norrifrån.

Risker med föreslagna syftesformuleringar och bedömningsgrunder

I syftesformuleringarna och bedömningskriterierna upplever vi att det finns en förväntan om att kulturen skall vara lokalt skapad och producerad i Stockholm. Risken finns att kulturstödsansökningar prioriteras bort på grund av att bedömarna uppfattar ansökan oförenlig med vissa syften och bedömningsgrunder. Det här problemet behöver

kanske inte vara stort när justerat kulturstödssystem är nyligen implementerat och författarna till förändringen finns kvar förvaltningen. Syften och bedömningsgrunder vi upplever problematiska är:

Syften:

- Öka stockholmarnas delaktighet i kulturlivet och möjligheter till eget skapande.

Bedömningskriteriet Delaktighet och förankring:

- på vilket sätt stockholmarnas engagemang och kreativitet tas tillvara,

Bedömningskriteriet Nyskapande och utvecklande

- vilken förankring initiativet har i en stadsdel

Vi skulle genom samråd vilja ha mer information om tillämnad tillämpning och ge våra synpunkter på den i olika sökandesituationer och karaktär av verksamhet.

Avslutande förhoppning

Vår förhoppning är att det justerade kulturstödssystemet utformas så att den ideellt verksamma styrelsen och medlemmar kan avlastas detaljerat planeringsarbete för verksamheten, kulturstödsansökningar, få stöd till genomförande, marknadsföring, myndighets- och leverantörskontakter på dagtid samt öka den samiska delaktigheten och räckvidden i de kulturprojekt som staden finansierar, utöver att stödet finansierar verksamhetslokal.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) enligt följande.

I en tid av växande nationalism, där vissa vill göra gällande att det i Stockholm bara finns plats för ett folk, ett språk och en kultur, behöver vi slå vakt om de nationella minoriteternas rättigheter i vår stad. Ett sätt att göra det på är att stödja den verksamhet som bedrivs av ideella krafter. Därför har Feministiskt Initiativ lagt en motion om att införa ett kommunalt föreningsbidrag för nationella minoriteter i Stockholm.

Förvaltningen räknar i sitt svar upp de bidrag som idag går att söka av olika lokala föreningar i Stockholm. Vi känner till att det finns ett antal olika föreningsbidrag som går att söka men inget av dem befintliga bidragen är särskilt anpassat för att stödja nationella minoriteters ordinarie verksamhet. Det finns exempelvis ett kulturstöd att söka för genomförande av kulturaktiviteter och kulturprogram. Men någon hjälp för att betala lokalhyra och ordinarie verksamhet saknas. I en stad som Stockholm är höga lokalkostnader ett allvarligt problem som försvårar föreningarnas förutsättningar avsevärt. Utan en permanent plats att vara på är det svårt att upprätthålla kontinuitet i verksamheten. Vi tycker det är rimligt att staden understödjer de nationella minoriteternas föreningar genom ett särskilt föreningsbidrag. Vi ser positivt på att även förvaltningen konstaterar att det kan vara relevant att utreda vidare frågan om bidragens utformning. Vi ser detta som en viktig åtgärd för att säkerställa de åtaganden som staden har gentemot de nationella minoriteterna samt lyfta upp och ge erkännande, stöd och utveckla samarbetet med de lokala organisationerna. Vi anser därför att ett särskilt föreningsbidrag för nationella minoriteter bör inrättas.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

1. Att bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anför följande:

Särrättigheter för minoriteter bidrar ej till att bygga ett sammanhållet samhälle. Sverigedemokraterna delar förvaltningens inställning om att det inte finns behov av ytterligare stödsatser.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä m.fl. (S) och Robert Mjörnberg m.fl. (V) enligt följande.

Som motionären anför är höga lokalkostnader ett allvarligt problem som försvårar föreningars förutsättningar, särskilt i en stad som Stockholm där även bristen på lämpliga lokaler för mindre föreningar är stor. Att kontinuerligt utvärdera stadens samverkan med stadens minoriteter och arbetssätt för att de nationella minoriteterna ska ha rätt att ta del av sina lagstadgade rättigheter och möjligheter att utöva dessa är viktigt. Vi anser att en viss grundfinansiering för att täcka exempelvis lokalhyra vore rimligt, men att det först behöver klargöras hur medel betalas ut från de nationella minoriteternas riksorganisationer som erhåller statsbidrag, till deras respektive lokala föreningar